

ή Λιαρίγκοβα που μετωνομάστηκε σε Ἀρναία. Σ' αὐτοὺς τοὺς οἰκισμούς, ίδιαίτερα τὰ δρεινὰ χωριά, σώθηκαν τὰ παλιότερα ἀρχοντικά ἀπὸ τὸ 1720 ὡς τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰώνα. Ἀρχοντικά ἡ νοικοκυρόσπιτα χρονολογημένα μὲν ἐπιγραφές τοῦ 18ου αἰώνα δὲν σώθηκαν, ἀλλὰ οὔτε φαίνεται νὰ ὑπῆρχαν στὶς βοριότερες περιοχὲς που γειτονεύουν μὲ τὸν βορειοελλαδικὸ χῶρο. Στὶς περιοχὲς αὐτὲς δημιουργήθηκαν τὰ περίφημα ἀρχοντικά που ἀνήκαν σὲ πλούσιους "Ἐλληνες ἐμπόρους καὶ βιοτέχνες (ἰσναφλῆδες) ἐδῶ, ἀκριβῶς που γεννήθηκαν οἱ πρῶτες βιοτεχνικὲς συσσωματώσεις ἀπὸ τὰ τέλη ἡ τὶς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰώνα. Ἐλληνικὲς συντεχνίες οἰκοδόμων, τὰ γνωστὰ συνάφια τῶν κουδαρέων χτίζαν τὰ ἀρχοντικὰ ἐπάνω σὲ πανάρχαιες ζωντανὲς παραδόσεις ποὺ ἐπιβίωσαν σ' ὅλα τὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας καὶ διατήρησαν τὴ βυζαντινὴ μορφολογία, πλουτίζοντάς την πάντα μὲ ἀνατολίτικα καὶ δυτικὰ διακοσμητικὰ στοιχεῖα.

Εἶναι οἱ ἕδιοι μαῖστορες που ἔχτισαν τὰ μοναστήρια καὶ τὶς ἐκκλησίες, που δούλεψαν στὰ τζαμιά καὶ τὰ ἱμαρέτια καὶ σὲ κάθε ἄλλο δημόσιο ἔργο τοῦ κατακτητῆ, τὰ μπεζεστένια, τὰ καραβανσαράγια, τὰ χαμάμ, τὰ γεφύρια καὶ τὶς βρύσες. Στὰ χέρια τῶν Ἐλλήνων οἰκοδόμων που ἔχτισαν τὰ ἀρχοντικὰ που εἰκονίζονται στὴν σειρὰ αὐτῆ τῶν γραμματοσήμων δόφείλονται καὶ τὰ ἔργα τῆς γλυπτικῆς (μαρμαρογλυφίας καὶ ξυλογλυπτικῆς). Μέλη τῆς συντεχνίας τῶν οἰκοδόμων ἦσαν καὶ οἱ ξυλογλύπτες (ταλιαδοῦροι) καὶ οἱ μαρμαρογλύπτες (πελεκάνοι) που λάξευαν τὰ τέμπλα τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ ἀνάγλυφα τῶν ἐπιγραφῶν στὰ ὑπέρθυρα καὶ στὶς ἀψίδες τῶν ἰερῶν.

Στὰ Θεσσαλικὰ Ἀμπελάκια τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Γεωργίου Σβάρτζ, στὴ Σιάτιστα τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Μανούση, στὴ Καστοριὰ τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Παπατέρπου, στὴ Βέροια τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Σαπουντζόγλου καὶ στὴν Ἀρναία, διασώζουν τὶς παραδοσιακὲς μορφὲς τοῦ Βυζαντίου καὶ ταυτό-

χρονα ὑποδηλώνουν τὶς αὐθεντικὲς μορφὲς τῆς Ἑλληνικῆς παραδοσιακῆς, τῆς ἑθνικῆς μας Ἀρχιτεκτονικῆς.

N. K. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ἀρχιτέκτων

καθηγητὴς τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς Μορφολογίας
τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης



ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ
ΟΔΟΣ ΑΙΟΛΟΥ ΑΡΙΘ. 100
ΑΘΗΝΑΙ Τ. 131



Διὰ τὴν ἔξυπηρέτησιν τῶν φιλοτελιστῶν λειτουργεῖ ἡ 'Υπηρεσία συνδρομητῶν μονίμων παραγγελιῶν γραμματοσήμων καὶ φακέλων πρώτης ἡμέρας κυκλοφορίας. Οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διαμένοντες δύνανται ν' ἀπευθύνωνται, διὰ τὴν ἐγγραφήν των ὡς συνδρομητῶν καὶ διὰ πᾶσαν σχετικὴν πληροφορίαν εἰς τὴν 'Υπηρεσίαν Φιλοτελισμοῦ ὁδὸς Αἰόλου 100 Ἀθῆναι (131). Οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Χώρας, δύνανται ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὴν ὡς ἄνω 'Υπηρεσίαν ὡς καὶ εἰς οίονδήποτε Ταχυδρομικὸν Γραφεῖον τῆς Ἐπικρατείας. Καθίσταται γνωστὸν εἰς τοὺς συνδρομητάς ὅτι πᾶσα αἴτησις ἡ χρηματικὴ κατάθεσις αὐτῶν ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμέρας τοῦ ἐπομένου μηνός. Συνεπῶς διὰ νὰ δύνανται νὰ λαμβάνουν ὅλας τὰς ἐκδιδομένας σειρὰς γραμματοσήμων δέον νὰ μεριμνοῦν, ὥστε ὁ λογαριασμὸς των νὰ ἐμφανίζῃ ἐπαρκὲς πιστωτικὸν ὑπόλοιπον ἔνα τούλαχιστον μῆνα πρὸ τῆς κυκλοφορίας ἐκάστης τούτων.

ΣΕΙΡΑ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ
«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ»

ΚΛΑΣΕΙΣ—ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ—ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

1. Δραχμαὶ 0,10 — Τεμάχια 5.000.000
«Καστοριὰ — Ἀρχοντικὸν»
2. Δραχμαὶ 0,40 — Τεμάχια 2.000.000
«Ἀρναία Χαλκιδικῆς — Οἰκία»
3. Δραχμαὶ 4 — Τεμάχια 3.000.000
«Βέροια — Οἰκία
4. Δραχμαὶ 6 — Τεμάχια 1.400.000
«Σιάτιστα — Ἐσωτερικὸν ἀρχοντικόν»
5. Δραχμαὶ 11 — Τεμάχια 600.000
«Ἀμπελάκια Θεσσαλίας — Ἀρχοντικόν»

ΛΟΙΠΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΣΧΕΔΙΑΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ: Υπὸ τῶν καλλιτεχνῶν Παναγιώτου Γράββαλου καὶ Βασιλικῆς Κωνσταντινέα.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 31 × 43,5 χιλιοστά, εἰς φύλλα τῶν 50 τεμαχίων.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΣ: Διχρωμία OFFSET.

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: Γραφικαὶ Τέχναι «Ἄσπιωτη-ΕΛΚΑ» Α.Ε.
Ἀθῆναι.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

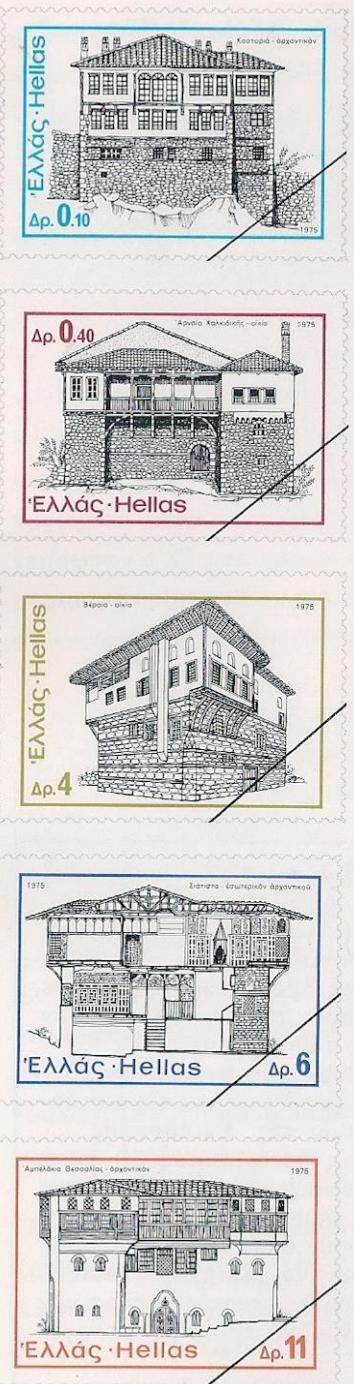
Τὰ γραμματόσημα θὰ τεθοῦν εἰς κυκλοφορίαν τὴν 26ην Ἰουνίου 1975 καὶ θὰ πωλοῦνται μέχρι καὶ τῆς 25ης Ἰουνίου 1976, ἐκτὸς ἐὰν ἥθελον ἔχαντληθῇ ἐνωρίτερον.

ΦΑΚΕΛΟΙ ΠΡΩΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Θὰ ἐκδοθοῦν εἰκονογραφημένοι φάκελοι πρώτης ἡμέρας κυκλοφορίας.

Τὰ γραμματόσημα τῆς σειρᾶς θὰ εἶναι ἐπικεκολλημένα ἐπὶ δύο φακέλων ἀμφότεροι δε οὗτοι θὰ διατεθοῦν ἀντὶ δραχμῶν 25,50 καὶ οὐχὶ 23,50 ὡς ἐκ τυπογραφικοῦ σφάλματος ἀνεγράφη εἰς τὴν οἰκείαν ἀνακοίνωσιν τοῦ διαφημιστικοῦ ἐντύπου κυκλοφορίας τῆς σειρᾶς γραμματοσήμων «EUROPA CEPT 1975».

Οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοιούτων φακέλων δύνανται νὰ ἐνεργήσουν σχετικὴν προεγγραφὴν εἰς τὰ κατὰ τόπους Ταχυδρομικὰ Γραφεῖα ἀπὸ τῆς 24ης Μαΐου μέχρι καὶ τῆς 10ης Ἰουνίου 1975.



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

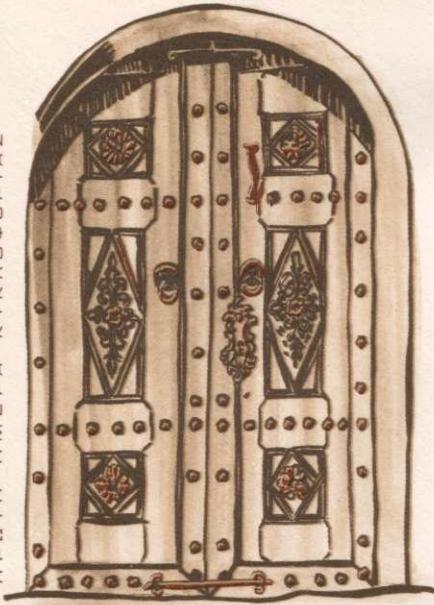
Ἄπὸ τὶς ἀρχὲς ἥδη τοῦ 18ου αἰώνα γίνεται αἰσθητὴ καὶ στὴ λαϊκή, τὴν παραδοσιακὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἰδιαίτερα τοῦ βορειοελλαδικοῦ χώρου (καὶ τῆς Θεσσαλίας) μιὰ ἀναγέννηση στὶς μορφὲς καὶ στὴ διακόσμηση. Εἶναι τὸ ἴδιο πνεῦμα ποὺ παρατηρεῖται καὶ στὰ γράμματα καὶ στὶς τέχνες καὶ ποὺ ὀφείλεται σὲ πολλοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ ἔξωτερικοὺς παράγοντες. Ο διαφωτισμός, τὸ κίνημα ποὺ ἐπηρέασε τὴν ἐποχὴν αὐτὴ τὴν Εὐρώπη εἶχε καὶ στὸν ὑπόδουλο ἐλληνισμὸν ἐναντίον ἀπόγοχο. Οἱ ἴδεες τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἀγκαλιάστηκαν πολὺ σύντομα ἀπὸ τοὺς ἀπόδημους "Ελληνες, λογίους καὶ ἐμπόρους ποὺ γέμισαν ἐλπίδα γιὰ μιὰ μελλοντικὴ ἀνάσταση τοῦ Γένους.

Οἱ ἀπόδημοι Ἡπειρῶτες, Δυτικομακεδόνες καὶ Θεσσαλοὶ ἔμποροι καὶ πραματευτὲς πλούτιζαν μὲ τὴν διακίνηση τῶν βιοτεχνικῶν εἰδῶν ποὺ παράγονταν στοὺς δρεινοὺς οἰκισμοὺς τῆς πατρίδας, τὰ χωριά καὶ τὰ κεφάλοχώρια τῆς Ἡπείρου, Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας. Οἱ ραγιάδες συσπειρωμένοι γύρω ἀπὸ τὴν Ἑκκλησία διατήρησαν τὴν πίστη τους, τὴν ἐλληνικότητά τους καὶ τὴν ἐλπίδα γιὰ μιὰν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγό.

Τὰ ἀρχοντικὰ τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας ἐμφανίσθηκαν ως ὀλοκληρωμένες ἀρχιτεκτονικὲς μορφὲς ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰώνα στὶς πόλεις ποὺ γνώρισαν μιὰν οἰκονομικὴ ἄνθηση χάρη στὴν ἀνάπτυξη τῆς βιοτεχνίας καὶ τοῦ ἔμπορίου μὲ τὴν Εὐρώπη.

Οἱ περιοχὲς αὐτὲς ἦσαν ἐκτὸς ἀπὸ τὰ Γιάννινα, τὰ Ζαγοροχώρια τῆς Πίνδου, τὰ κεφαλοχώρια τῆς Θεσσαλίας (Ραψάνη, Τύρναβος, Ἀμπελάκια καὶ τοῦ Πηλίου· Τσαγκαράδα, Μακρυνίτσα, Κισσός, Πορταριά, Μηλιές, Ζαγορά) τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας (Καστοριά, Βέροια, Σιάτιστα, Βλαχοκλεισούρα, Νέβεσκα), καὶ τῆς Χαλκιδικῆς, ἰδιαίτερα

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ
ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ



ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ
ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

